

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strălănitare pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 47
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 30.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr. — de două ori 12 cr. — de trei ori 15 cr. rîndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fe-care publicare.

Sibiu, 27 Aprilie 1884.

Când se pune rēul pe om, necađurile rēsar ca ciupercile primăvara. Sē nu se iae în nume de rēu această đicere nu tocmai estetică, și neusitată între noianul de frase în điaristica noastră. Nu ne scuturăm bine de o calamitate, și alta dă năvală asupra noastră. Ne asupresce puterea statului pentru ținuta noastră politică, fiindcă nu voim sē ne lăpădam de limba noastră, de obiceiurile și tradițiunile noastre. Ni se face nedreptate în biserică tot din aceste motive, și în cele din urmă dragostea cătră noi, și iubirea față cu adevērul dau mână și ne denunță în fața lumii, ca pre niște elemente când netrebnice, fără viață, fără vitalitate, când turbulente, nepatriotice, și periculoase statului.

Copilă desmerdată și sburdalnică cum este ea — soartea se desfătează în jocurile ei, și noi trebuie sē suferim caprițiile acestei copile sburdalnice.

Numai așa ne putem esplica întreagă viața noastră națională, ca pilă în mâna sorței. Astăzi sîntem aruncați ici, mână coala, și sîntem aruncați, căci nu sîntem încă chiarificați noi între noi, nu ne am documentat până acuma de oameni destul de destoinici, și destul de bărbați în dejudecarea lucrurilor, cari au a regula viața noastră națională.

De nenumerate ori s'a scris și s'a đis că stăm rēu politicesce, că stăm rēu bisericesce, că sîntem asupriți pretutindenea, că lumea se alarmează cu fel de fel de denunciațiuni contra noastră, și toți am strigat: „Stăm rēu“.

Da, stăm rēu am đis și mai mult nimica. Și astăzi încă așa đicem. Stăm rēu, căci cum sună đicerea poporului: „turcul ne bate, turcul ne judecă“.

Stăm rēu, pentru că stăm rēu. Stăm rēu, pentru că încă putem sta. Sau mai la înțeles vorbind așteptăm îndreptarea rēului, căci mai putem încă aștepta. Preste acestea mai adăogăm; vom aștepta căci sîntem buni încă de așteptat și vom aștepta, până va veni cineva și ne va scoate din strimtorare. În câteva cuvinte cuprins lucrul: Eu nu fac nimica pentru ușurarea sorței mele, căci în suferințe am crescut, în suferințe m'am oțelit, în suferințe voi sta așteptând dela alții mēntuire.

Stimăm convingerile fie-căruia. Și fiindcă le stimăm, pretindem ca și alții sē judece asupra convingerilor noastre. Fie-care cu capul seu, fiecare cu inima sa.

Noi sîntem de părerea că avem detorința de a lucra pe toate terenele pentru conservarea naționalității noastre. Sîntem pătrunși de convingerea că

nu mai putem aștepta, că am așteptat prea mult și până acuma, și că dacă nu ne vom ajuta noi, streinul nu-și va sparge capul pentru suferințele noastre.

Aceasta este convingerea noastră, și o spunem fără sfială. Cei cu credința că putem încă aștepta, s'au exprimat și ei fără nici o sfială.

Și e bine sē ne spunem ce vrem și ce credem, că dacă se poate, sē ne capacităm cu cea mai bună știință și conștiință.

Am plecat dela sumetenia de neajunsuri ce au năpăstuit asupra noastră. Cea mai puternică și doară și mai periculoasă scădere era antagonismul între bărbații nōstri de vederi politice opuse.

Și era mare acest antagonism. Principiele opuse degenerară în pasiuni personale, și presa deveni aproape rabiată.

Nu mai era om cu influință, care sē aducă presa la adevērata ei chemare: tractarea obiectivă a cestiunilor naționale.

Betrănal și Venerabilul Baritiu cu „Observatoriul“ nu mai rēsbia, căci dēnsul ocupat pe alt teren național nu mai ajungia și la cele politice. Era o lacună în điaristica noastră, și acestei necesități pareni-se va raspunde noul điaru „Tribuna.“ Avem deci o soră în Sibiu, până acuma virgină și curată. Ea e cu minte și concede din capul locului că și alții pot avea vederi poate opuse celor professate de ea. Ne vom înțelege reciproc, și credem că aceasta nu va fi în detrimentul cauzei comune, pentru care neam băgat în luptă.

Trecēnd preste multe altele necađuri și salutând pre sorioara din Sibiu în sensul cum o cuprindem noi, ne oprim la mărșava denunciațiune din điarul „Neue freie Presse“ despre care am făcut amintire în numărul trecut. Maniera de a calomnia este vechiă, și ea mai mult în aplicată față cu noi români, și ne doare că denunciațiunea se face cu scopul de a ridica vađa și bunăstarea fraților sași, așa că lumea foarte ușor poate crede că denunciațiunea a eșit din partea vecinilor nostri osândiți asemenea cu noi de a suferi toate asupririle. Ca ispita sē fie și mai mare, corespondența din „Neue freie Presse“ e datată din Sibiu, tractează afacerile administrative a fostei universități șasesci, divergențe de păreri cu guvernul actual și noua stare de lucruri dela venirea noului comite suprem.

Noi nu sîntem în drept a învinovăți pre frații din Sibiu, că dela ei au eșit asemenea denunciațiune și credem că dēnșii vor protesta asemenea cu noi contra apucăturilor — credem noi — ale celor ce doresc sē ne vadă încăerați, ca apoi profitând de lupta între noi, sē ne apese deopotrivă.

Mărșavă este denunciațiunea, că noi crescem junimea în spirit contrariu statului, mărșavă este insinuațiunea că românii prin passivitatea de până acuma, au intenționat și intenționează surparea statului, și ticăloasă va fi soartea fraților sași dacă ei numai pe spatele noastre se vor putē susține.

Vieța noastră este publică și fie cine ne poate privi ca într'o oglindă. Noi am fost și sîntem cei mai devotați tronului, cei mai credincioși cetățeni și când s'a cerut sē luptăm pentru țeară, am luptat, am vērsat sângele nostru cu vitejia proprie neamului nostru.

N'am spriginit nici odată, și nici acuma nu ne convine passivitatea susținută încă de o mare parte a românilor. Sîntem însă în drept a protesta contra celor ce đic că sub firma de passivitate s'a înveninat inima junimei, și i s'a mutilat iubirea pentru patrie și tron.

Asemenea calumnii ne simțim îndreptățiti a le respinge în numele românilor passivisti noi români, cari dela passivitate nu sperăm mēntuire.

Revista politică.

Se apropie tot mai tare ziua închiderii dietei și cu ea mișcările electorale devin tot mai pronunțate. Românii țin pretutindenea conferențe și aleg deputați pentru conferența ce se va convoca aici în Sibiu. După cum am mai spus la acest loc conferența se va convoca pe prima Duminecă după Dumineca Orbului.

Conferențele parțiale se exprimă pentru programa dela 1881, și unele au aflat de lipsă a vota încredere điarelor noastre, cari sunt pentru passivitate.

Sîntem oameni cari adeseori rēsoim prin biblie. La aceste scene arangiate ca pupază pe colac ne vine în mintea purtarea evreilor din timpul lui Christos. Duminecă i-a strigat „Osanna“ Vineri: „ia-l-ial restignește-l pre el.“ Cu asemenea fanfaronade nu se va îndrepta soartea poporului.

După cum scim sērbii din Ungaria ținură conferență mare la Chichinda și se pronunțară pentru acceptarea stărei actuale de lucruri. Comitetul executiv prin organul seu oficios „Zastava“ ne comunică manifestul sērbilor. El e subscris de corifeii partidei naționale sērbesci: Dr. Macsimovici, Dr. Casapinovici și Theodor Bekici, redactorul foiei „Zastava“. Manifestul ia de basă legea pozitivă după cum este ea astăzi și pe această basă va lucra pentru binele comun și cel particular al sērbilor. Nu fără cuvēnt se accentuează în manifest acceptarea bazei

FOIȚA.

CURIERUL LITERAR.

Sumar: Știința franceză la al treilea centenar al Universității din Edimburg. — Adresa d-lui Mézières și Irlanda. — Vechiul cartier latin din Paris și Petru Movilă. — Noul cartier latin și istoria română. — Istoria Franței și societățile erudite.

Universitatea din Edimburg a serbătorit sēptemănila trecute al treilea centenar al întemeierii sale. Fundată la 1584, universitatea din capitala scoției a purtat în timp de trei sute de ani tot-deauna cu glorie stindardul științei. — Filosofia, științele fizice, chimice și matematice, au nemurit în analele lor numele profesorilor scoțiani dela Edimburg, Glasgow și Aberdeen.

Toate universitățile Europei, cari au fost invitate la această mândră sērbătoare s'au grabit a trimite în patria lui Walter Scott pe reprezentanții lor cei mai ilustri. Franța a fost față, în cele trei Țile cât au ținut sērbătorile, în persoanele d-lor de Lesseps, Pasteur, Caro, Mézières, Perrot, Gréard și Abbadié. Acesti învățați, în numele institutului Franței, au înmănat, în ședința solemnă dela 17 Aprilie, corpului universitar din Edimburg o adresă care se sfinșese cu aceste frumoase și înalte cuvinte:

„Mărirea unei națiuni se mesoară după bogăția și feconditatea ideilor ce-a semănat în lumē. O astfel de sē-

„bătoare va escita o nobilă întrecere între popoarele cari năđnesc cu toată mândria și credința lor a bine merita prin silințele cugetării în ochii genului uman.“

În aceeași Ți, d. Mézières a cetit în numele ministrului instrucțiunii publice, mare magistru al universității franceze, o altă adresă în care, cu scurte dar pline cuvinte, simpaticul profesor deputat a făcut istoricul străvechilor relațiuni dintre Scoția și Franța.

La 1326, adecă acum 558 de ani, tinerii scoțiani veneau cu burse sē studieze la universitatea Parisului, tocmai cum studenții români vin astăzi, — așa că peste 558 de anii, adecă la 2442 după Crist, reprezentanții universității române din vremurile acelea, invitați la al 15 lea centenar al universității Parisului, vor putea đice în adresele lor că în 1884 studenții români veniau cu burse sē se lumineze în scoalele Franței. — Până atunci, *grande patientiae documentum!*

D. Mézières amintesc în adresa sa, ca rămășițe din acele bētrâne tim uri, strada englesilor și colegiul scoțianilor dela Paris, amēndouē în cartierul latin, pe clinul muntelui S-te Geneviève — *mons ambitions*, muntele tinerilor ambițiuni, cum i se đicea în evul mediu, pe la 1135, când numărul studenților veniți din toate părțile lumii sē asculte pe Abēlard, era atât de mare încât numai încăpea oțelurile și ulițele.

De ce însă, pentru a proba mai bine și mai tare fraternitatea științifică ce a existat între Anglo-Sacsonii și

Celții dela Nord, și între Franco-Normandii și Galo-Românii din Franța, d. Mézières n'a citat și strada Irlandesilor tot pe nălțimele muntelui S-te Geneviève? N'ar fi fost oare oportun? Irlanda oare nu face parte din ceea ce se numesce Regatul-Unit ai Marii-Britanii? Ori devisa *Viribus unitis* din Nord-Vestul Europei se potrivește cu realitatea faptelor tot atât de bine ca și devisa *Viribus unitis* din centrul Europei? Se pare că învățații franceși, cu tactul și delicateța care i-au distins tot-deauna, n'au voit sē pronunțe un nume care ar fi inorat frunțile multora din reprezentanții universității scoțiane, oameni politici și capi de partite în parlamentul engles.

De vreme ce nu s'a vorbit numai de scoțiani ci și de englesi, irlandesi, își aveau locul lor în istoricul relațiilor universitare ale franței cu cele trei state ale regatului unit. Rolul Irlandei în scoliastica evului mediu și frecuența relațiilor sale filosofice și teologice cu învățații franței sînt mai mari și mai importante decăt ale altor popoare.

Nu scim dacă alți învățați străini vor fi pomenit de dēnsa la aceste sērbători: ne vine tare a crede că nu. Sērmana Erin! Sînt popoare care n'au nici odată noroc. Amărita Irlandă pare că merge în fruntea lor de sunt ani la mijloc.

D. Mézières ne mai spune că tot din secolul XIV englesii, și cu dēnșii scoțianii, alcătuiau una din cele patru

